
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מבוא ללמידה והוראה בבית הספר - 10101

תאריך עדכון אחרון 25-07-2019

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תכנית "רביבים"

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): אילה פז

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: pazayala@macam.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום א' 9.00 - 11.00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

ההוראה בכלל והוראת מקצועות היהדות בפרט מעלות קשיים, שאלות ואתגרים. ההוראה מעמידה שאלות כמו: מה זה שיעור? מיהו המורה הטוב? אילו מערכות יחסים וגבולות ניתן וצריך לבנות עם תלמידים? בהתחשב בסוגי התלמידים השונים, אילו שיטות הוראה קיימות למי ומתי הן מתאימות? האם חינוך והוראה הם שני דרכי עבודה נפרדים? בתחום הוראת המקרא עולות שאלות כגון: מה עמדתי שלי כאדם וכמורה כלפי הטקסטים המקראיים? האם יש משמעות לטקסטים כאלו היום? איזו משמעות ניתן למצוא בטקסטים אלו? איך ללמד טקסטים כתובים בעידן של מסכים ותמונות מתחלפות? איך מעבירים מסרים של טקסטים עתיקים בשפה שאינה תמיד מובנת לתלמידים במאה ה-21? איך מתמודדים עם עמדות שונות כלפי הטקסטים כגון תפיסת הכתוב כקדוש ונצחי ועל כן חסין בפני ניתוח וביקורת או התפיסה כי הוא פרימיטיבי ארכאי ולא רלוונטי? מה הקשר בין הטקסטים למציאות? סדנא תתמודד עם שאלות אלו ואחרות באמצעות:

- לימוד מקורות וטקסטים שונים ודיון בהם ובדרכי הוראתם.
- סיורים להכרת בתי ספר שונים והשקפות חינוכיות, צפייה בשיעורים, מפגשים עם מורים, שיטות ודגמים שונים של הוראה ועוד.
- לימוד והתנסות בהכנת מערכי שיעור.
- התנסות בהוראת עמיתים

מטרות הקורס:

מטרות הקורס:

חשיפת עמדות וגישות לימוד של טקסטים מקראיים.
הכנת מערך שיעור והתנסות בהעברתו ובהפקת לקחים מהתהליך.
היכרות עם דגמים שונים של מורים ושיטות הוראה.
היכרות עם בתי-ספר בעלי מאפיינים שונים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להכין מערך שיעור משמעותי לעמוד באתגר של הוראתו ולהפיק לקחים מהתהליך.

דרישות נוכחות (%) :
90%

שיטת ההוראה בקורס: • לימוד מקורות וטקסטים שונים ודיון בהם ובדרכי הוראתם.
• סיורים להכרת בתי ספר שונים והשקפות חינוכיות, צפייה בשיעורים, מפגשים עם מורים, שיטות ודגמים שונים של הוראה ועוד.

-
- לימוד והתנסות בהכנת מערכי שיעור.
 - התנסות בהוראת עמיתים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. הכרות אישית עם התנ"ך
2. מהו שיעור טוב?
הבהרת המושגים 'שורה תחתונה' ו'מהלך שיעור'
3. תרגול בניית 'מהלך שיעור' ושורה
4. שאלת השיעור:
מהי שאלת דריכה/שאלה פוריה?
5. מה קוראים לפני הכנת שיעור?
הדרכה ביבליוגרפית לחיפוש חומרים רלוונטיים להכנת שיעור תנ"ך
6. ממהלך השיעור לגילוי הטקסט
איך מפעילים את התלמידים?
השאלות כאבני הדרך של השיעור - לימוד
7. מיומנויות פיצוח טקסט
8. מיומנויות פיצוח טקסט 2 : (מפה, קונקורדנציה, מילה מנחה, אפיון דמויות וכו')
9. בין המקרא למדרש
10. מהתנ"ך למדרש ולפלמ"ח - תרבות ישראל
11. איך כותבים מערך שיעור?
12. סיור הכנה לקראת שנה ב
13. סיור לימודי של כל תכנית רביבים
14. סיום סמסטר א : פרויקט טד ותאטרון

- 15 א. מה אני לומד על עצמי כלומד - בעקבות תקופת מבחנים, כיצד ניתן ליישם מסקנות אלו בהוראה בבית ספר.
ב. נתינת משוב וקבלת משוב
16 הוראה בין תחומית
17 מהתנ"ך למדרש
18 - 23 הוראת עמיתים
24 סיור לקראת שנה ב
25 סיור לקראת שנה ב'
26. ניהול כיתה
27. חשיפה לתהליך ההתנסות בהוראה בשנים ב' ג' ד' , מאפייני ההתנסות הייחודיים בכל שנה (פגישות עם נציגי שנים ב' - ד')
28. סיכום ופרידה

חומר חובה לקריאה:

- י. זקוביץ , " כרם היה לנבות (מל"א כ"א)", הסיפור המקראי נושא מסכם לבחינות הבגרות (עורך מ. בהט), הוצאת רכס, אבן יהודה 1991, עמ' 99 - 102
קויפמן י. , "ראשית האלילות דור ההפלגה" תולדות האמונה הישראלית , ירושלים, כרך ד' - ה' עמ' 412
קאסוטו מ"ד, "מגדל בבל במקרא", אנציקלופדיה מקראית, ירושלים תשי"ד, כרך ב' עמ' 29 - 30.
זקוביץ י' , "עלה קרח עלה קרח - מעגלי פרשנות בסיפור המקראי" מחקרי ירושלים בספרות העברית ח' (תשמ"ה) , עמ' 7 - 23.
בר תנא א., "פרשה ומשמעותה" , פרקי בראשית במחשבת ישראל , אוצר המורה, תשל"ג עמ' 176 - 185

חומר לקריאה נוספת:

- *הרשימה הביבליוגרפית לשני התרגילים אותם יש להגיש, היא אישית לכל סטודנט ומותאמת לטקסטים אותם בחר.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

- מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 10 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 90 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

חובות הקורס:

1. נוכחות לפחות ב 90% מהפגישות.
2. מילוי משימות קצרות באופן שוטף משיעור לשיעור.
3. הגשת דו"ח צפייה בסמסטר א'.
4. הגשת מערך ראשון בסוף סמסטר א' ועבודה אישית עם המנחה בעקבות המערך .
5. הגשת מערך שיעור שני בתחילת סמסטר ב' והוראתו בסדנא .
6. הגשת מסמך רפלקטיבי על כל שלבי תהליך ההתנסות במערך השיעור השני.